

Dlaczego Papuasi bronią gubernatora oskarżanego o korupcję?

15 grudnia 2022

Indonezyjskie władze od dwóch dekad na mocy Specjalnej Autonomii sprawują władzę nad Papuą Zachodnią poprzez pośrednie jednostki samorządowe. Dążąc do stłumienia ruchu niepodległościowego, osiągającego rozmiary masowe po upadku dyktatury Suharto, indonezyjskie władze w Dżakarcie, zastosowawszy metodę ugody i sztyletu, poszły na kompromis z częścią papuaskiego społeczeństwa gotowego na ustępstwa. Powołały system administracji prowincjonalnej i lokalnej, który doprowadził do utworzenia setek stanowisk biurokratycznych zajmowanych przez etnicznych Papuasów.

Ta forma decentralizacji utworzyła klasę biurokratów poddanych władzy indonezyjskiej i zarazem z reguły niekrytykujących otwarcie indonezyjskich władz, lecz jednocześnie biurokratów drażliwych na próby ręcznego sterowania ich działaniami przez centralę, a momentami dodatkowo krytycznych wobec nadużyć indonezyjskich służb bezpieczeństwa. Biurokraci ci administracyjnie i politycznie podporządkowani Indonezji nie są rozpoznawani jako autentyczni przedstawiciele przez członków ruchu niepodległościowego i dużą część papuaskiego społeczeństwa.

Przeszczepienie indonezyjskiej formy organizacji państwowej do Papui Zachodniej przyniosło ze sobą wszelkiego rodzaju nadużycia korupcyjne, gospodarcze i administracyjne występujące na całym archipelagu indonezyjskim, na które nałożyły się także pewne papuaskie uwarunkowania kulturowe i ludzkie niedoskonałości, właściwe ludziom i społeczeństwom na wszystkich szerokościach geograficznych.

Od czasu wdrożenia narzędzi Specjalnej Autonomii wielu papuaskich urzędników w administracji indonezyjskiej w Papui Zachodniej było podejrzewanych, oskarżanych, a nawet było skazywanych na kary więzienia za sprawy korupcyjne. Wśród nich możemy wymienić np. warunkowo zwolnionego z więzienia po odbyciu 7,5 roku kary Barnabasa Suebu (były gubernator Papui i Irian Jaya); Davida Hubiego (były regent Jayawijaya); Johna Glubę Gebze (były regent Merauke) czy Yusaka Yaluwo (były regent Boven Digoel).

Żadna z tych spraw jednak, może za wyjątkiem emblematycznej postaci Barnabasa Suebu zwanego „Ojcem Rozwoju”, nie przyciągnęła tak daleko idącej uwagi, jak oskarżenia kierowane w ostatnim czasie pod adresem Lukasa Enembe, gubernatora prowincji Papua, wybieranego na to stanowisko w ramach indonezyjskich głosowań samorządowych na mocy Specjalnej Autonomii. Enembe piastujący to stanowisko od 2012 roku, zwłaszcza w drugiej fazie sprawowania swojego urzędu, kilkakrotnie zajął zdystansowaną postawę wobec polityki indonezyjskich władz. W ocenie zwolenników Lukasa Enembe najnowsze postępowanie wytoczone przeciwko niemu przez indonezyjską Agencję Antykorupcyjną alias Komisję ds. Zwalczania Korupcji (KPK), bez względu na wszelkie towarzyszące jej przesłanki, są motywowane politycznie.

Oskarżenia skierowane pod adresem Lukasa Enembe stały się głośne w całej Indonezji i wartkim strumieniem przetoczyły się do mediów zagranicznych. W sensacyjnym artykule „Corruption allegations engulfing Indonesian provincial governor Lukas Enembe spread to Perth casino” autorstwa Anne Baker, korespondentki australijskiego ABC w Indonezji, czytamy o rozległych operacjach finansowych mających przesłanki działań korupcyjnych i wyprowadzenia publicznych pieniędzy na prywatne konta za granicą.

WYIMKI Z ARTYKUŁU ANNE BAKER

Powołując się na sensacyjne doniesienia obwieszczane przez indonezyjską prasę Baker, napisała: „Indonezja od tygodni jest sparaliżowana skandalem korupcyjnym z udziałem gubernatora prowincji, oskarżanego o wydanie dziesiątek milionów dolarów australijskich (AUD) w zagranicznych kasynach, podczas gdy jego pensja miesięczna jest niższa niż tysiąc dolarów AUD”.

Skandal ten dotarł do Australii, gdzie indonezyjscy śledczy potwierdzili, że badają transakcje przeprowadzone w Crown Casino w mieście Perth, a także „podejrzane depozyty bankowe w Perth i Melbourne”. Jak pisze dalej Baker: „prawnicy pana Enembe odrzucili wszystkie zarzuty przeciwko niemu”, zaprzeczyli, że gubernator Enembe sprzeniewierzył publiczne pieniądze, a formułowane zarzuty określili jako motywowane politycznie.

55-letni Enembe jest podejrzewany o sprzeniewierzenie od 2017 roku co najmniej 560 miliardów rupii indonezyjskich (56 milionów dolarów AUD) i wydanie tej sumy w kasynach, w co najmniej dwóch krajach, w Singapurze i Australii. To jednak tylko czubek góry lodowej, ponieważ dziennikarze ABC usłyszeli, że całkowita kwota objęta dochodzeniem wynosi „biliony rupii”. Indonezyjska Komisja ds. Zwalczania Korupcji (KPK) bada wszystkie aktywa finansowe w Australii, nie będąc pewna czy majątek Enembe nie jest przechowywany w kraju kangurów pod innym nazwiskiem.

Indonezyjski magazyn „Tempo” informował, że jedną z transakcji finansowych dla Enembe wykonał wysokiej rangi urzędnik banku w Papui. „Ten urzędnik banku regionalnego jest również powiązany z wynajęciem prywatnego odrzutowca dla Lukasa [...] Podejrzewa się, że te pieniądze pochodziły ze specjalnego funduszu Specjalnej Autonomii”. Alexander Marwata, wiceprzewodniczący KPK zaznaczył, że jego agencja może wstrzymać śledztwo, jeśli

gubernator będzie w stanie udowodnić, skąd pochodziły dziesiątki, setki miliardów rupii. Zarzuty będą wycofane, jeśli Enembe udowodni, że jego wydatki i majątek są legalne. W międzyczasie rachunki bankowe papuaskiego gubernatora w Indonezji zostały zamrożone, a on sam otrzymał bezterminowy zakaz opuszczania kraju.

CZY KOMISJA DS. ZWALCZANIA KORUPCJI W INDONEZJI JEST SKUTA KAJDANKAMI LUB KONTROLOWANA PRZEZ WŁADZĘ?

Z krytyką wystąpienia i oświadczenia indonezyjskiej KPK wystąpił Socratez Sofyan Yoman, przewodniczący kościoła baptystów w Papui Zachodniej. W opublikowanej nocy określił on konferencję KPK zorganizowaną 19 września 2022 roku za coś, co można nazwać „dniem śmierci Komisji ds. Zwalczania Korupcji”.

„Moim zdaniem Komisja ds. Zwalczania Korupcji jest niezależną instytucją i stanowi silny bastion podtrzymujący trwanie narodu indonezyjskiego. Jednakże dzień 19 września 2022 roku stał się ostatnim etapem podróży KPK. W tym dniu wykazano, że niezależność i suwerenność KPK zostały okaleczone i spętane [...] przez rząd. Profesor Mahfud Menkopolhukan otwarcie przejął obowiązki KPK, wydając komunikat prasowy w sprawie zarzutów o korupcję dotyczących Lukasa Enembe, gubernatora Papui. Ten krok ministra koordynującego ds. polityki, prawa i bezpieczeństwa jest fatalnym błędem wprowadzającym w błąd ludność Indonezji i Papui” – napisał Socratez S. Yoman pytając retorycznie, czy rząd ingerował w sprawy KPK, czy może to sam Mahfud przejął stanowisko przewodniczącego KPK?

Zdaniem członka Rady Kościołów Papui „KPK została sparaliżowana i ubezwłasnowolniona przez rząd” i mieszkańcy Indonezji oraz Papui nie mogą odtąd zaufać agencji antykorupcyjnej, ponieważ „w tym kraju rząd gra prawem”.

Socratez S. Yoman uważa, że wytoczenie tej sprawy jest dowodem „paniki” indonezyjskiego rządu: próbą odwrócenia uwagi opinii publicznej od tego, że ONZ; Unia Europejska; Organizacja Krajów Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz Forum Wyp Pacyfiku (PIF) coraz wyraźniej dostrzegają kwestię rażących naruszeń praw człowieka w Papui Zachodniej.

WERSJA LUKASA ENEMBE

Lukas Enembe przez wiele dni nie udzielał komentarzy na temat oskarżeń korupcyjnych pod jego adresem. Powszechnie wiadomo, że papuaski gubernator zmaga się z poważnymi problemami zdrowotnymi, problemami na tyle poważnymi, że niejednokrotnie spekulowano czy będzie mógł kontynuować pełnienie sprawowanego przez siebie urzędu.

23 września 2022 roku zgodził się odpowiedzieć na pytania dziennika Tabolid Jubi. Do rozmowy doszło w jego prywatnym domu w Koya, w mieście Jayapura. Enembe będący w trakcie rekonwalescencji miał spuchniętą nogę, mówił łamiącym się głosem. W ciągu ostatniego półrocza kumulacja udaru, cukrzycy, nadciśnienia, a także powikłań sercowych i nerkowych nadwerężyły jeszcze bardziej jego kondycję.

Komentując oskarżenia o korupcję powiedział, że motyw jest polityczny. „Chcieli usunąć mnie z urzędu gubernatora. Są przekonani, że dopóki będę gubernatorem, to będzie im trudno pokonać Partię Demokratyczną w Papui. Mamy do czynienia z Demokratyczną Partią Indonezji – Walka (PDIP), która chce pozbyć się Partii Demokratycznej w Papui” – tłumaczył. Według Lukasa Enembe akcja na rzecz PDIP jest realizowana przez emerytowanych generałów policji, których wymienił z nazwiska (inicjały TK, BG i PW). „W 2017 roku (TK i BG) zabrali mnie i poprosili o zaakceptowanie PW jako mojego kandydata na wicegubernatora Papui. Odmówiłem, ponieważ postanowiłem wystartować wraz z nieżyjącym już (wicegubernatorem) Clemen Tinalem” – wyjaśniła Enembe. Historia ta powtórzyła się w 2021

roku, kiedy TK pojawił się ponownie, aby zaproponować PW jako osobę, która zastąpi zmarłego Clemena Tinała. Obie oferty odrzucił.

Lukas Enembe zapewnia, że nie będzie unikał przesłuchania przez KPK. Jeżeli odzyska zdrowie, wstawi się przed oblicze komisji. Zaprzeczył również sugestiom, że to jego środowisko stoi za mobilizacją demonstrantów, którzy otoczyli jego dom, chroniąc go przed ewentualnymi, fizycznymi próbami zatrzymania. Gubernator Papui powiedział, że miliard rupii zdeponowane za granicą jest rzeczywiście jego, natomiast setki miliardów rupii, o których mówił Mahfud, rzekomo umieszczone w kasynach singapurskich, to kwota „nierozsądna”.

MOBILIZACJA W OBRONIE LUKASA ENEMBE

Od momentu pamiętnej konferencji indonezyjskiego ministra, a także wystąpienia członków Komisji ds. Zwalczania Korupcji (KPK) nastąpiła duża mobilizacja społeczeństwa papuaskiego przeciw kryminalizacji rdzennego mieszkańca Papui Zachodniej pełniącego najwyższy urząd w regionie w ramach administracji indonezyjskiej. Bez względu na to, czy ktoś z Enembe wcześniej sympatyzował, czy go krytykował, choćby jako osobę legitymującą indonezyjskie władztwo w regionie, teraz zgromadzono się wokół niego niczym wokół szańca papuaskiej godności, którego należało bronić przed starym, hegemonistycznym i centralistycznym lewiatanem z Dżakarty.

Wiele osób zarzuty stawiane Enembe uznało za sfingowane. Kompromitacja papuaskiego gubernatora według niektórych, obliczona na usunięcie go z urzędu, miała na celu przejęcie kontroli nad Jayapurą poprzez wyznaczenie osoby pełniącej obowiązki gubernatora, bliskiej indonezyjskiemu rządowi. Dokładnie tak jak stało się to w indonezyjskiej prowincji Papua Barat, gdzie na stanowisko p.o. gubernatora trafił

dyspozycyjny policjant Paulus Waterpauw. Wniosek o zakazie opuszczania kraju dla Enembe złożony do biura Dyrekcji Generalnej ds. Imigracji i tam zaakceptowany, kiedy powszechnie wiadomo, iż zmaga się on z poważną chorobą i leczy za granicą, uznano za dodatkową próbę fizycznego osłabienia urzędnika i skutecznego wyeliminowania go z życia publicznego.

Odpowiedzią papuaskiego społeczeństwa na oskarżenie papuaskiego gubernatora, bez względu na ocenę linii politycznej samego Enembe, było udzielenie mu wsparcia wobec tego, co uznano za atak Dżakarty. Dzień po publicznym akcie oskarżenia wygłoszonym pod auspicjami KPK, 20 września 2022 roku setki osób zgromadziło się wokół domu Enembe pod hasłem „Save Lukas Enembe” skutecznie tarasując dostęp do rezydenta. Jednocześnie setki mieszkańców zmobilizowało się w innej części regencji Jayapury, w regionie Sentani, z opcją połączenia się z główną manifestacją. Naprzeciw nim skierowano policję miejską (Polresta). Wtedy zgromadzeni zorganizowali stacjonarny protest. W jego trakcie wezwali prezydenta Indonezji, Joko Widodo o wstrzymanie procesu sądowego, a także do zagwarantowania życia i praw konstytucyjnych Lukasowi Enembe. Do Komisji Antykorupcyjnej zebrani apelowali o zaprzestanie kryminalizacji i „zabijania Lukasa Enembe oraz innych papuaskich urzędników”.

GROŹBA ROZMIESZCZENIA DODATKOWYCH SIŁ WOJSKOWYCH

W czwartek 29 września 2022 roku indonezyjski rząd zagroził rozmieszczeniem armii w Jayapurze w celu usunięcia zwolenników gubernatora Papui okalających teren jego posesji i starających się powstrzymać potencjalne aresztowanie „podejrzanego o korupcję”.

„Jeśli są pod wpływem Lukasa Enembe, w razie potrzeby rozmieszczenie sił zbrojnych może być wymagane” – powiedział Moeldoko, szef sztabu prezydenta. „To kwestia czysto prawna, a

nie polityczna. Każdy musi odpowiadać przed prawem. Nie ma wyjątków” – tłumaczył. Dzień wcześniej Joko Widodo wezwał Enembe do „respektowania wezwania i procesu prawnego KPK” po tym, jak gubernator nie pojawił się na przesłuchaniu po raz drugi. Stefanus Roy Rening, członek zespołu prawnego Enembe powiedział wcześniej, że oskarżony o sprzeniewierzenie stawi się przed właściwym organem, gdy odzyska zdrowie.

Zdaniem Ujanga Komarudina, wykładowcy nauk politycznych z indonezyjskiego uniwersytetu Al Azhar oświadczenie Moeldoko nie było dobrze przemyślane i mogło podsycać wrogość wśród Papuasów przeciwko Dżakarcie. „Moeldoko nie rozważył dokładnie swojej wypowiedzi [...] Chociaż uważam, że rozmieszczenie oddziałów jest mało prawdopodobne, (to sama taka zapowiedź) może zwiększyć negatywne postrzeganie rządu” przez Papuasów.

POSTAWA ZACHODNIOPAPUASKIEGO SPOŁECZEŃSTWA WOBEC ZARZUTÓW WNIESIONYCH PRZECIW LUKASOWI ENEMBE

Zarzuty wniesione przeciw papuaskiemu gubernatorowi wywołały duży odzew społeczeństwa. Istotny głos do dyskusji wniosły papuaskie środowiska studenckie, wobec których lokalni administratorzy w Papui prezentowani bywają jako patroni ich edukacji poza Ziemią Papui.

Benjamin Gurik, przewodniczący Komitetu Narodowego Młodzieży Indonezyjskiej w Papui (KNPI Papua) oświadczenie Moeldoko dotyczące możliwości rozmieszczenia w Papui dodatkowych oddziałów armii w celu pochycenia Enembe uznał za krok mogący faktycznie pogorszyć sytuację w regionie (30/9/2022). Słowa doradcy prezydenta Indonezji odczytał jako zapowiedź próby

zatrzymania „terrorysty, którym gubernator nie jest”. Gurik powiedział, że do tej pory odnaleziono wiele dowodów celowego mordowania czołowych papuaskich działaczy po tym, jak byli kryminalizowani przez indonezyjskie osobistości: „nie chcemy, aby teraz spotkało to Lukasa Enembe”. W jego ocenie z Lukasa Enembe zrobiono „wielkiego złoczyńcę”. Była to wyraźnie celowa, ustrukturyzowana i systematyczna zniewaga mająca zadać oskarżonemu śmierć publiczną, z dodatkową intencją ukazania Indonezyjczykom, że „Papuasi są głupi, skorumpowani i nie doceniają tego, co robi państwo”.

28 września 2022 roku zachodniopapuascy studenci zorganizowali demonstrację przed siedzibą indonezyjskiego konsulatu w australijskim mieście Perth. Frans Biniluk, uczestnik protestu uważa, że „doniesienia mediów drukowanych i elektronicznych nie mają solidnych podstaw i jest to jeden z kroków służących kryminalizacji papuaskich urzędników, a zwłaszcza papuaskiego gubernatora”. Do wstrzymania śledztwa przeciw Lukasowi Enembe wezwali również papuascy studenci w Nowej Zelandii. Roy Towolom studiujący na Universal College of Learning, piętnując próbę ręcznego sterowania wydarzeniami przez indonezyjskich polityków, powiedział, że prowadzone postępowanie narusza zasadę domniemania niewinności i prawa gubernatora Enembe jako obywatela. Swoje protesty złożyli również papuascy studenci uczący się w Stanach Zjednoczonych.

Socratez S. Yoman przywołując nazwiska ostatnio oskarżanych o korupcję papuaskich urzędników, w tym także Eltinusa Omalenga (regent Mimiki) powiedział, że urzędnicy ci są „ofiarami kryminalizacji”. Władze Indonezji muszą przestać kłamać, powtarzać kłamstwo za kłamstwem, zwłaszcza gdy Papua nie może bronić się przed kryminalizacją i stygmatyzowaniem własnych urzędników – pisze współprzewodniczący Rady Kościołów Papui, wspierając swój komentarz słowami Jacoba Elfinusa Sahetapy’ego: „Choćby kłamstwo biegło szybko jak błyskawica,

pewnego dnia prawda je i tak pokona". Jako zwolennik niepodległości Papui Zachodniej Socratez S. Yoman zaznaczył, że bez względu na aktualny bieg spraw „nie ma przyszłości dla populacji rdzennych mieszkańców Papui w indonezyjskim domu kolonialnym”.

W obronie i z poparciem dla Lukasa Enembe wystąpiła Rada Zwyczajowa Papui (DAP – Dewan Adat Papua), której przedstawiciele „odzwierciedlając poglądy przywódców z siedmiu tradycyjnych terytoriów papuaskich” 9 października br. przybyli specjalnie do domu gubernatora w Jayapurze, by udzielić mu poparcia jako przywódcy. Przewodniczący DAP i były więzień polityczny, Dominikus Sorabut przypomniał, że Enembe konsekwentnie służył ludowi papuaskiemu od najniższego szczebla, rozpoczynając pracę w Merauke, następnie zostając zastępcą regenta Puncak, potem regentem Puncak, by ostatecznie zostać gubernatorem Papui. „W to poświęcenie nie można wątpić, naprawdę udowodnił, jak edukować dzieci narodu, wiązać rozwój z rdzennymi ludami oraz otwierać najdalsze, odizolowane tereny” – uważa przewodniczący DAP, który potępiając dyskryminacyjne praktyki wobec Enembe i naruszenie procesu postępowania prawnego, domaga się wręcz objęcia winnych tego stanu rzeczy „grzywnami związanymi z tradycyjnymi karami”.

Z polemicznym tekstem wobec oświadczeń wspierających Lukasa Enembe wystąpił Siorus Degei, student Kolegium Filozofii Teologicznej „Faja Timur” w Abepurze. W artykule opublikowanym między innymi na łamach Tabloid Jubi przestrzega on obrońców Enembe, aby „nie stali się praczami i sprzątaczkami skorumpowanych elit”. Siorus Degei odrzuca sugestię, że oskarżenia formułowane wobec papuaskich biurokratów w służbie indonezyjskiej były zarówno prawne i polityczne. W sprawie dostrzega głównie problem prawny, wzywa zatem do tego, aby

pozwolić prawu przemówić. Student Filozofii „szanuje to, że zgodnie z poglądem Rady Kościołów Papui Lukas Enembe jest kryminalizowany”, protestuje jednakże przeciwko mieszaniu sprawy gubernatora z innymi kwestiami, a zwłaszcza przeciw twierdzeniom, że „Lukas Enembe jest symbolem oporu czarnych Papuasów”, gdyż takie odwołanie jedynie podważa z jego perspektywy „świętość i szlachetność walki ludu papuaskiego”.

Siorus Degei twierdzi, że Enembe zazwyczaj nie występował w obronie Papuasów i węzłowych spraw dla życia i samostanowienia Papuasów: „Czy Lukas Enembe kiedykolwiek solidaryzował się z 67 tysiącami uchodźców? Czy Lukas Enembe solidaryzował się z Victorem Yeimo? Czy Lukas Enembe kiedykolwiek solidaryzował się z 8 papuaskimi więźniami politycznymi?” – pyta retorycznie. Gubernatorzy i regenci papuascy oskarżani o korupcję są w optyce Siorusa Degeia przeciwstawieniem biednych, ubogich, chorych i uciskanych, a więc środowisk, za którymi winien ujmować się kościół.

Indonezyjskie środowiska i postronnych obserwatorów zaskoczonych solidarnością, jaką okazuje się aktualnie Lukasowi Enembe warto odesłać do socjologiczno-kulturowej interpretacji zaproponowanej przez Johna NR Gobaya, przewodniczącego Zgromadzenia Przedstawicieli Papui (DPR Papua), regionalnego parlamentu prowincji Papua funkcjonującego na mocy indonezyjskiej Specjalnej Autonomii.

John NR Gobay przypomina, że wśród licznych kultur i grup etnicznych w Papui Zachodniej wyodrębniło się kilka rodzajów przywództwa. Jeden z nich, dokładnie opisany w literaturze antropologicznej to „Wielki Człowiek” (Big Man). „Wielki Człowiek” to rodzaj lidera lub „osoby autorytatywnej”, która osiąga swój status przywódcy nie poprzez dziedziczenie, lecz z powodu szczególnych cech zapewniających powodzenie społeczności, a mu samemu uznanie z jej strony. System władzy kojarzony z Wielkim Człowiekiem” nie jest strukturą pionową, ale rozproszoną siatką wpływów. Przywódca w jednej wiosce niekoniecznie jest uważany za przywódcę w innej wiosce.

Przywódca rozpoznawany w większej ilości wiosek to przywódca umiejętnie zawierający porozumienia z przywódcami innych wiosek, zdolny do zawierania sojuszy, ktoś kto nigdy nie zawstydzia innych przywódców. Skuteczne budowanie sojuszy sprawia, że „Wielki Człowiek” jest szanowany przez kilku innych „Wielkich Ludzi”.

John NR Gobay zauważa, że wraz ze zmianami administracyjnymi i strukturalnymi w Papui Zachodniej pewien nimb chwały otaczający tradycyjnych „Wielkich Ludzi” został częściowo przeniesiony na osoby pełniące obieralne funkcje administracyjne, funkcje umożliwiające potencjalne przeprowadzenie pewnej zmiany społecznej. „[Gdy] dziś patrzymy na ludzi zbierających się wokół domu Lukasa Enembe, aby wyrazić współczucie i poparcie dla niego, [widzimy], że jest on Wielkim Człowiekiem w oczach górskiej społeczności w Papui” – pisze JNR Gobay. Tak więc ludzie gromadzący się wokół domu Lukasa Enembe bronią autorytetu i szacunku przywódcy dla pewnej gamy osób. Wysyłanie przeciwko nim uzbrojonych mobilnych brygad policji (Brimob) jest więc nierozsądne i może prowadzić do rozlewu przemocy. Zalecenia Johna NR Gobay są wobec tego jednoznaczne: „Komisja ds. Zwalczania Korupcji powinna cierpliwie poczekać aż zdrowie Lukasa Enembe się poprawi, nie powinni wywoływać konfliktu w Papui, ponieważ chcemy, aby Papua była zawsze pokojowa”.

TYMCZASOWY PREZYDENT PAPUI ZACHODNIEJ, BENNY WENDA WYSTĘPUJE W OBRONIE PAPUASKICH GUBERNATORÓW I REGENTÓW PRZED ROSZCZENIAMI PAŃSTWA INDONEZYJSKIEGO

Przedstawiciele zachodniopapuaskiego ruchu niepodległościowego konsekwentnie od lat 1960. odrzucają „okupacyjne i kolonizacyjne” struktury władzy państwa indonezyjskiego (NKRI)

w Papui Zachodniej. Wobec tego prowincjonalne struktury NKRI w Papui Zachodniej, obojętnie czy na ich czele stoją Indonezyjczycy, czy Papuasi, w zależności od epoki historycznej, pozostają jedynie przedłużeniem twardszego lub bardziej miękkiego, lecz zawsze długiego ramienia władzy z Dżakarty. Dlatego z perspektywy „Wolnej Papui” osoby zajmujące stanowiska biurokratyczne w ramach państwa indonezyjskiego nie reprezentują pełnego, wolnego i niezależnego głosu Papui Zachodniej. Przeciwnie: bywa, że ci sami gubernatorzy i regenci są cynicznie wykorzystywani, aby potwierdzać legitymację i rzekomą dobroczynność państwa indonezyjskiego w Papui.

Z tego punktu widzenia państwowe lub lokalne oskarżenia o korupcję mogłyby wydawać się dogodną okazją do wskazania, że korupcjogenne państwo indonezyjskie „zjada własny ogon” i ponosi kolejną, delegitymującą klęskę, podważającą zasadność jego dalszej obecności w Papui Zachodniej. Przywódcy ruchu niepodległościowego Papui Zachodniej, którzy utworzyli niezależny Tymczasowy Rząd w ramach Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP), odrzucają jednak makiaweliczne strategie, dostrzegając w obserwowanym procesie tragedię papuaskich urzędników złapanych w klincz prawny, oraz próbę obalenia przez władze NKRI ostatnich szańców papuaskiej godności w obszarze okupowanym od ponad półwiecza przez Indonezję.

Benny Wenda, Tymczasowy Prezydent Papui Zachodniej na wieść o oskarżeniach napisał: „Lukas Enembe jest ostatnim przywódcą papuaskim, którego państwo indonezyjskie uznało za przestępcę. Jest oskarżony na podstawie fałszywych dowodów o korupcję i otrzymał zakaz podróżowania za granicę w celach leczniczych [...] Prawdziwą zbrodnią Enembe jest potępienie katastrofy humanitarnej, jaką Indonezja wyrządza naszemu ludowi, gdy mówił, że Intan Jaya płacze, Puncak płacze, Nduga płacze i że Maybrat płacze. Płacze lud Yahukimo i płaczą ludzie z Gwiazdnych Gór.

Papuasie nie mogą być bezpieczni we własnym kraju. Jego prawdziwą zbrodnią jest przeciwstawienie się kolonialnej polityce utworzenia trzech nowych prowincji w Papui Zachodniej – co jest częścią taktyki „dziel i rządź” Indonezji, taktyki, która pomoże w dalszym ciągu na niszczenie naszych rzek, na burzenie naszych lasów i gór, a także kradzież zasobów naturalnych. Prawo to, będące częścią odnowienia programu tzw. Specjalnej Autonomii w 2021 roku, zostało odrzucone przez ludność Papui Zachodniej. Zorganizowano przeciwko niemu masowe protesty. Ponad 600 tysięcy ludzi podpisało petycję odrzucającą Specjalną Autonomię. Kiedy Enembe przemawia w imieniu własnego ludu, Indonezja uznaje go za kryminalistę”.

Benny Wenda stanął również w obronie Eltinusa Omalenga, regenta Mimiki wydając specjalne oświadczenie: „Zaledwie tydzień po tym, jak czterech rdzennych Zachodnich Papuasów zostało zamordowanych i okaleczonych w Mimice przez indonezyjskie siły specjalne, Eltinus Omaleng, regent Mimiki został aresztowany przez państwo indonezyjskie pod pretekstem fałszywych zarzutów korupcyjnych. Nic nie może lepiej zilustrować pustki indonezyjskich roszczeń do stania na straży sprawiedliwości w Papui Zachodniej. Prawdziwe przyczyny tego aresztowania są oczywiście polityczne – Indonezja stara się odwrócić uwagę od czterech brutalnych, rasistowskich morderstw. Prawdziwą zbrodnią Omalenga jest to, że próbował pomóc własnej społeczności, budując dla niej kościół w Timice. Chociaż oskarżono go o korupcję, według danych indonezyjskiej Najwyższej Agencji Kontroli (BPK) nie stwierdzono żadnych istotnych strat państwowych. Karząc Omalenga i jednocześnie finansując budowę wielu meczetów w Papui Zachodniej, Indonezja pokazała głęboką papuofobię, która leży u podstaw ich polityki kolonialnej. Systemowy rasizm wobec czarnoskórych Papuasów, kultury i wierzeń papuaskich, zabarwia wszystko, czym para się Indonezja. Kościół ma kluczowe znaczenie dla tożsamości zachodniopapuaskiej. To tutaj spotykamy się, modlimy i uzdrawiamy. Odmawiając nam miejsc kultu, Indonezja próbuje zmiażdżyć naszą religię, a wraz z nią naszego ducha.

Aresztowanie regenta Omalenga spotkało się z wyrazami solidarności ze strony Rady Kościołów Papui Zachodniej. Znamienne jest, że Omaleng zamierzał wybudować budynek dla kościoła KINGMI, którego jest członkiem. Widzieliśmy już wcześniej jak Indonezja traktuje KINGMI: pastor tego kościoła Yeremia Zanambani był torturowany i następnie zamordowany przez indonezyjskiego żołnierza w 2020 roku. Począwszy od 2019 roku wiele kościołów KINGMI zostało spalonych bądź było okupowanych, zaś ich wierni zmuszeni do ucieczki do lasu i stania się uchodźcami na własnej ziemi. W tym samym czasie Indonezja nadal kradnie bogactwa naturalne Papui Zachodniej poprzez kolonialny rozwój, taki jak Autostrada Trans Papua i kopalnia złota w bloku Wabu. To jest prawdziwa korupcja”.

Zdaniem Tymczasowego Prezydenta Papui Zachodniej problem dotyczący eliminacji papuaskich urzędników i przywódców przez struktury państwa indonezyjskiego jest znacznie szerszy: „Nie wolno nam również zapominać o wielu regentach i innych papuaskich przywódcach pracujących w indonezyjskich instytucjach, którzy zmarli w podejrzanych okolicznościach na przestrzeni trzech ostatnich lat. Od 2020 roku szesnastu papuaskich przywódców zmarło w szpitalach bądź hotelach, często bez oficjalnego wyjaśnienia, wielu z nich wkrótce po swych wypowiedziach przeciwko aspektom rządów kolonialnych Indonezji. Prawdopodobnie wielu z nich zostało otrutych. Kolejną ofiarą tych prześladowań jest Ham Pagawak, szef dystryktu Mamberamo. Po jego wypowiedziach skierowanych przeciwko nowemu, imperialnemu podziałowi prowincji, Pagawakowi grożono aresztowaniem i zmuszono do ucieczki do państwa Vanautu”.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Źródła: WolneMedia.net, „Krew Papuasów”, „Latarnik Papuaski”, Free West Papua Campaign Poland

WYBRANA ŹRÓDŁOGRAFIA

1. Anne Baker, „Corruption allegations engulfing Indonesian provincial governor Lukas Enembe spread to Perth casino”, <https://www.abc.net.au/news/2022-09-29/indonesia-lukas-enembe-corruption-scandal-spreads-to-australia/101468024>
2. Arie Firdaus, „Indonesian govt threatens to deploy troops against supporters of beleaguered Papua governor”, <https://www.benarnews.org/english/news/indonesian/indonesia-papua-governor-army-supporters-09292022143838.html>
3. Siorus Degei, „Menyoal peran ganda DGP dalam kasus korupsi LE”,
<https://jubi.id/opini/2022/menyoal-peran-ganda-dgp-dalam-kasus-korupsi-le-1-2/>,
<https://jubi.id/opini/2022/menyoal-peran-ganda-dgp-dalam-kasus-korupsi-le-2-2/>
4. „Ditjen Imigrasi Cegah Gubernur Papua ke Luar Negeri Selama Enam Bulan”,
<https://suarapapua.com/2022/09/12/ditjen-imigrasi-cegah-gubernur-papua-ke-luar-negeri-selama-enam-bulan/>
5. „Diadang polisi, massa dari Sentani bacakan dukungan bagi Gubernur Papua di batas Kota Jayapura”,
<https://jubi.id/polhukam/2022/diadang-polisi-massa-dari-sentani-bacakan-dukungan-bagi-gubernur-papua-di-batas-kota-jayapura/>
6. „Ketua KNPI Papua: Lukas Enembe bukan teroris, tidak perlu ada upaya jemput paksa”,
<https://jubi.id/tanah-papua/2022/ketua-knpi-papua-lukas-enembe-bukan-teroris-tidak-perlu-ada-upaya-jemput-paksa/>
7. „Saya Sampaikan »Belasungkawa« Atau »Turut Berduka« Atas »Wafatnya« KPK Di Tangan Prof. Mahfud MD”,
<https://normshedpapua.com/saya-sampaikan-belasungkawa-atau-turut-berduka-atas-wafatnya-kpk-di-tangan-prof-mahfud-md/>

8. „(Eksklusif) Lukas Enembe: Mereka ingin singkirkan saya dari jabatan gubernur, untuk kalahkan Demokrat di Papua”,
<https://jubi.id/headline/2022/eksklusif-lukas-enembe-mereka-ingin-jatuhkan-demokrat-di-papua/>

9. John NR Gobay, „Lukas Enembe Seorang Bigman”,
<https://suarapapua.com/2022/10/08/opini-lukas-enembe-seorang-bigman/>

10. „Interim President: Papuaphobia behind Indonesia’s arrest of
Eltinus Omaleng”,
<https://www.ulmwp.org/interim-president-papuaphobia-behind-indonesias-arrest-of-eltinus-omaleng>

11. „Interim President: Lukas Enembe is innocent”,
<https://www.ulmwp.org/interim-president-lukas-enembe-is-innocent>